

gemeente	: HARDERWIJK
postcode + plaats	: 3843 BJ Harderwijk
straat + huisnr.	: Veldkamp 28-74
naam object	: nvt
bescherming	: gemeentelijk monument
eigenaar/gebruiker(s)	: zie vervolgblad
kadastrale gegevens	: zie vervolgblad
oorspr. functie	: portiekflat
huidige functie	: portiekflat
bouwjaar	: 1954-1955, dak vervangen in 1973
architect	: Dick Egberts B.N.A. uit Hilversum
opdrachtgever	: W. van Hövlen en A.C. Zalentijn uit 's-Gravenhage
bouwstijl	: invloeden van de Shake-Hands trant
beschrijver	: T.S. van Lint MA
datum beschr.	: 03-03-2012 / 12-07-2012
datum foto	: 21-12-2011
bronnen	: Informatie eigenaar/ bewoner Bouwdossiers Gemeente Harderwijk www.funda.nl (geraadpleegd op 14-12-2011) T. Stahlie-Bierstekers, J.H.M. Penders, <i>Gemeente Harderwijk : Quicksan Architectuur & Stedenbouw Wederopbouw (1940-1965)</i> , Gelders Genootschap, Arnhem 2010.

Voorgevel en linker zijgevel van de flat aan de Veldkamp 28-74.

Typering:

In middelhoogbouw uitgevoerde PORTIEKFLAT uit 1954-1955, gebouwd door architect B.N.A. Dick Egberts uit Hilversum in opdracht van W. van Hövlen en A.C. Zalentijn uit 's-Gravenhage, met invloeden van de Shake-Hands trant.

Historie en ligging:

Het flatgebouw aan de Veldkamp 28 t/m 74 is gelegen in de groene en ruim opgezette woonwijk Veldkamp in Harderwijk, ten noorden van de A28. De noord- en zuidzijde van de straat Veldkamp worden door twee groenstroken van elkaar gescheiden. Bij het gazon aan de zuidkant bevindt zich een vijver. De woningen 28 t/m 74 bevinden zich in de flat aan de noordelijke zijde van de Veldkamp. Deze huisnummers zijn ooit gewijzigd, vermoedelijk in de jaren zestig of zeventig, maar wanneer precies is niet bekend.

Na de oorlog vonden in heel Nederland veel bouwactiviteiten plaats. Niet alleen herstelwerkzaamheden van de directe oorlogsschade, maar ook uitbreidingen van bestaande gebouwen en nieuwbouw van volledige stadswijken kenmerken deze periode van wederopbouw. Van alle bouwtypen was de behoefte aan en noodzaak voor nieuwe woningen het grootst. Met de beperkte middelen waarover men beschikte en de schaarse, dure bouwmaterialen moest aan de groeiende vraag naar huizen worden voldaan. Daarvoor bood de opkomst van de complexmatige woningbouw een oplossing. In de loop van de jaren vijftig werd de architectuur steeds zakelijker. De traditionalistische, ambachtelijke bouwkunst van de Delftse School werd steeds vaker gecombineerd met of vervangen door functionalistische bouwkunst. Moderne en meer economische constructies en bouwmaterialen, zoals de toepassing van glaspuien en prefab betonelementen, kenmerken de bouwkunst van de late jaren vijftig en de jaren zestig. De architectuur die deze traditionalistische en functionalistische bouwstijlen combineert wordt ook wel Shake-Hands architectuur genoemd. Karakteristiek voor deze stroming zijn bijvoorbeeld de combinatie van baksteen met zichtbare betonconstructies en de toepassing van eenvoudige ornamentiek op gevelonderdelen. De flat aan de Veldkamp in Harderwijk is hier een goed voorbeeld van. Op 26 augustus 1954 werd een bouwvergunning verleend aan de toenmalige eigenaren van het pand W. van Hövlen en A.C. Zalentijn, woonachtig aan de Laan van Meerdervoort 757 te 's-Gravenhage, voor het bouwen van een flatgebouw van 24 middenstandswoningen op de Veldkamp 6 t/m 52, in het verlengde van de Nassaulaan. De flat was aanvankelijk dus iets verderop in de straat gepland, nabij het kerkhof, maar werd in 1954-1955 op de huidige locatie gerealiseerd. De vergunning werd verleend volgens toepassing van art. 20 van de Wederopbouwwet. Geheel volgens dit wetsartikel betrof het een tijdelijke bouwvergunning voor maximaal tien jaar. Architect B.N.A. Dick Egberts uit Hilversum ontwierp de portiekflat met 24 woningen, 24 schuurtjes en 10 garages. Doordat de garages onder de woningen aangebracht zijn doet het woongebouw enigszins denken aan een drive-in flat. De flat werd oorspronkelijk bedekt door een zadeldak van rubberoid met blauwe panslag. In de loop der tijd is de flat enkele wijzigingen ondergaan. In 1965 verkeerden de balkons aan de voor- en achterzijde in dusdanig slechte staat dat de situatie onveilig was. Bouw- en exploitatiemaatschappij N.V. Hobex verving de balkons aan de achterzijde. De grootste wijziging aan het gebouw werd veroorzaakt door de storm in de nacht van 2 op 3 april 1973, waarbij het dak van de flat afwaaide en de schoorstenen

en een stuk van de gevels beschadigd raakten. Eén van de belangrijkste oorzaken hiervan was de wijze waarop het dak aan het gebouw was bevestigd: middels haakankers en koperankers, maar de sporen en ook het overstek waren indirect via de vogelschroot aan de muurplaat bevestigd. De nieuwe dakconstructie werd nog diezelfde maand getekend en door de gemeente goedgekeurd. Het nieuwe, platte dak werd uitgevoerd door De Vroom B.V. uit Harderwijk en bestond uit paraffinepapier met drie lagen bitumeroid waarvan één laag genageld. Dit werd afgelakt en fijngegrind. Voor het overige heeft het exterieur weinig wijzigingen ondergaan. Het interieur van een aantal woningen is in de loop van de tijd wel aangepast aan de eigentijdse woonwensen. De flatwoningen zijn thans als zodanig nog steeds in gebruik. Voorheen waren het huurwoningen maar inmiddels zijn veel appartementen in particulier eigendom. Daardoor zijn de appartementen van binnen niet meer identiek. In verband met de veiligheidsvoorschriften voor woongebouwen zullen de balkonhekjes van zowel de voorgevel als de achtergevel vervangen worden (de hekwerkjes zijn te laag en een deel zit niet meer goed vast). Er is een vereniging van eigenaren die dit soort aanpassingen coördineert. Per portiek is één kleine voortuin aanwezig, die door de bewoners van de betreffende portiekwoningen wordt onderhouden.

Plattegrond en opbouw:

Het flatgebouw heeft een symmetrische opzet en is opgetrokken op een rechthoekig grondplan. De flat met 24 woningen heeft een horizontale indeling in vier portieken gescheiden door vensters en een verticale indeling in drie bouwlagen onder een plat dak. Het souterrain met inpandige garages en schuren ligt ietwat verzonken onder het maaiveld. De begane grond ligt daardoor iets boven het maaiveld. De indeling van het gebouw is duidelijk herkenbaar. Iedere portiek leidt middels inpandige trappen naar zes woningen, drie links van het trappenhuis en drie rechts. Het pand is opgetrokken in bruine baksteen en de verdiepingen hebben een constructie van gewapend beton met balken. Het dak bestaat uit paraffinepapier met drie lagen bitumeroid waarvan één laag genageld. Dit is afgelakt en fijngegrind. De balkons zijn gemaakt van gewapend beton en de hekwerken in staal. Op de nok van het dak bevinden zich nog oorspronkelijke schoorstenen in baksteen. Veel van de oorspronkelijke ramen zijn voorzien van isolatieglas.

Voorgevel:

De voorgevel is symmetrisch ingedeeld en heeft een horizontale indeling in vier portieken alternerend met vier paar garagedeuren en daarboven vensters rechthoekige vensters met drieruits ramen. Per portiek is de indeling links en rechts gespiegeld. De bordestrappen leiden naar de voordeuren met een omlijsting wit beton en blauwgekleurd trespa. De portieken worden aan weerszijden geflankeerd door drie kleine rechthoekige laaggeplaatste venstertjes met daarboven zes keer twee vensters. Daarnaast bevindt zich per woning een groot venster met twee ruiten en een enkelvoudige deur naar het balkon. In totaal zijn er dus 24 balkons aan de voorgevel. Recht onder de balkons bevinden zich de (aangepaste) garagedeuren.

Linker zijgevel:

De linker zijgevel is zeer sober. Onderaan de zijgevel bevinden zich drie aangepaste garagedeuren. Aan de linkerzijde van de zijgevel zijn drie vierkante vensters in modern bouw materiaal in een verticale lijn boven elkaar geplaatst.

Achtergevel:

De achtergevel heeft een ritmische indeling die correspondeert met de indeling van de woningen. Een opvallend element aan deze zijde van het gebouw zijn de balkons, bouwtechnisch uitgevoerd als twee galerijen. De lange horizontale lijnen van deze galerijen worden alleen door de sobere afscheidingen tussen de woningen doorbroken. De begane grondwoningen zijn voorzien van een eenvoudige deur en buitentrapp die naar de achtertuin leidt. Alle woningen daarboven hebben vensters en dubbele openslaande deuren die naar de balkons leiden.

Rechter zijgevel:

De rechter zijgevel is zeer sober. Onderaan de zijgevel bevinden zich drie garagedeuren. Aan de rechterzijde van de zijgevel zijn drie vierkante vensters in modern bouw materiaal in een verticale lijn boven elkaar geplaatst.

Interieur:

De structuur van het gebouw is ongewijzigd. In de portieken zijn de oorspronkelijke hallen met de geruite wit en rood geglaazuurde tegeltjes op de vloer nog aanwezig, evenals de betonnen trappen, de stalen hekwerken en veel van de oorspronkelijke voordeuren met originele omlijstingen. Het relatief sobere interieur dat kenmerkend is voor de jaren vijftig, is in de loop der jaren in veel woningen gemoderniseerd en aangepast aan de dan geldende wensen. In een aantal woningen is de oorspronkelijke indeling van vertrekken gehandhaafd en zijn ook elementen zoals de tussenwand in de woonkamer, de ingebouwde kasten en de schouw nog aanwezig, evenals de vloeren (waaronder terrazzo vloeren in diverse badkamers), houten deuren en sober afgewerkte plafonds. Het souterrain, waar de in pandige garages en bergingen ondergebracht zijn, bevat nog de oorspronkelijke betonnen vloer en ook het oorspronkelijke plafond met afdrucken van de houten bekisting waar het beton op gestort is.

Reden van plaatsing

In middelhoogbouw uitgevoerde PORTIEKFLAT uit 1954-1955, gebouwd door architect B.N.A. Dick Egberts uit Hilversum in opdracht van W. van Hóvlen en A.C. Zalentijn uit 's-Gravenhage, met invloeden van de Shake-Hands stijl.

Architectuurhistorische criteria:

- Het object is van belang voor de gemeente Harderwijk als een goed, representatief en relatief zeldzaam voorbeeld van complexmatige woningbouw uit de jaren vijftig.
- Hoewel het oorspronkelijke zadeldak van de flat vervangen is, is het gebouw

- architectuurhistorisch en typologisch van belang als één van de eerste voorbeelden van een portiekflat in Harderwijk.
- Het object is in opstand en plattegrond van belang vanwege de stilistische kenmerken van de Shake-Hands trant, waarbij traditionele elementen en moderne toepassingen gecombineerd worden.

Stedenbouwkundige criteria:

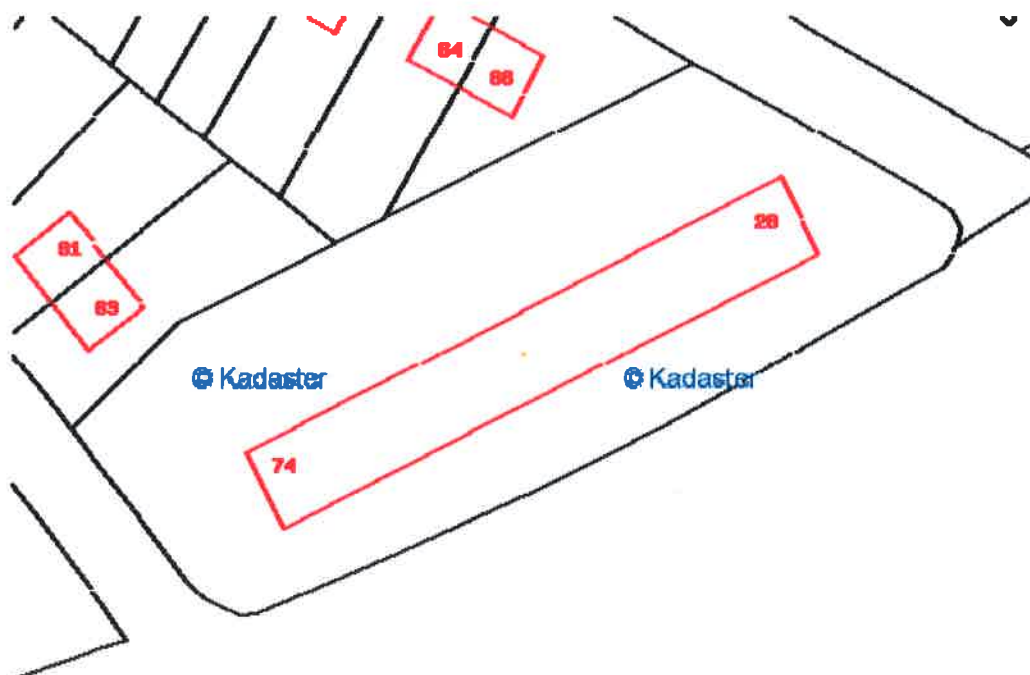
- De portiekflat is een markant gebouw met een beeldbepalende ligging aan de Veldkamp in Harderwijk.

Algemeen historische criteria:

- Het woongebouw is van algemeen belang als illustratief voorbeeld van de opkomst van de complexmatige woningbouw in de Wederopbouwperiode.
- De portiekflat aan de Veldkamp vormt een zichtbaar stuk geschiedenis van de volkshuisvesting in de stad Harderwijk in het bijzonder voor wat betreft de opkomst van de gestapelde woningbouw waarvan het gebouw het eerste voorbeeld vormt in de Harderwijk.

Luchtfoto van de Veldkamp en omgeving (bron: Google Earth).

Kadastrale kaart Veldkamp 28-74 (bron: www.funda.nl).

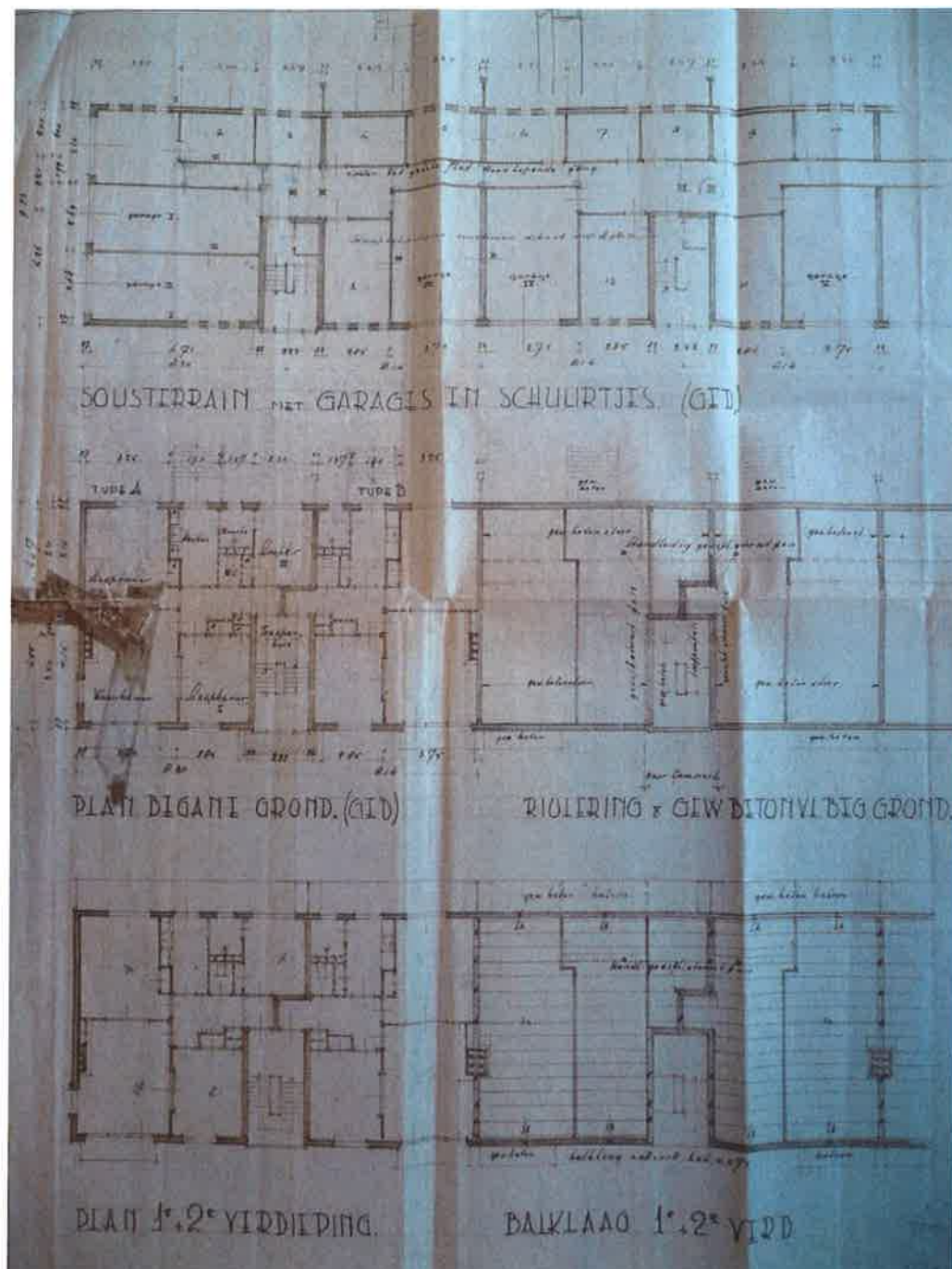

Foto van de plattegronden op de bouwtekening uit 1954.

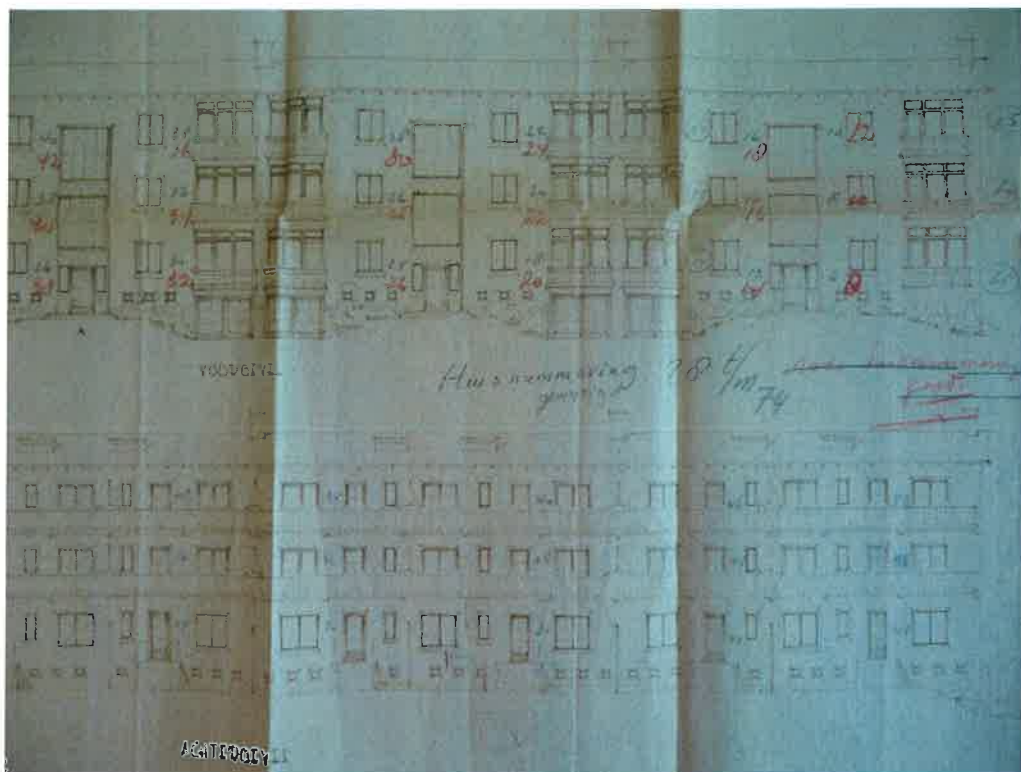
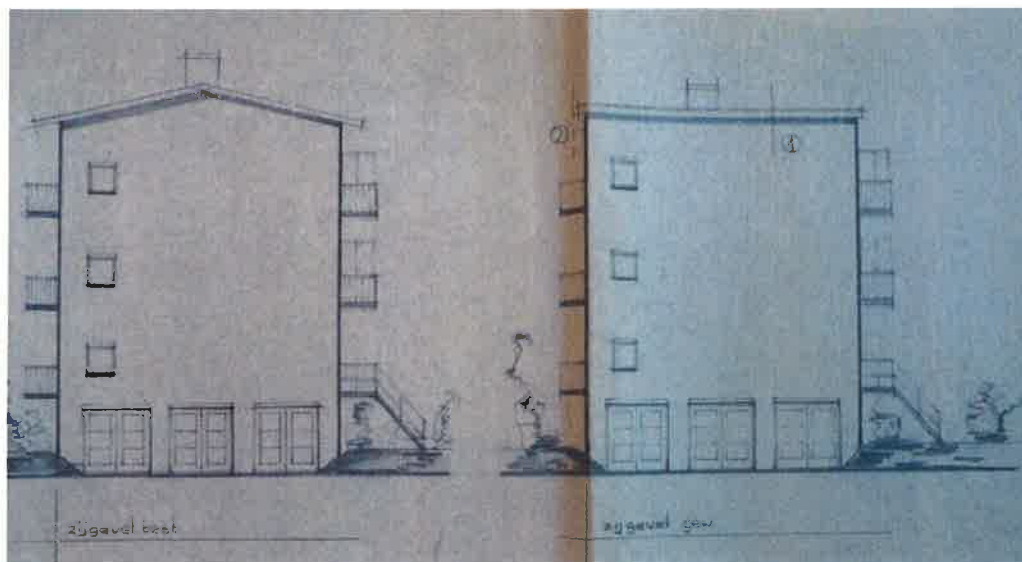

Foto van de bouwtekening uit 1954 van de voor- en de achtergevel.

Bouwtekening uit 1973 voor de wijziging van de kap. Links de oorspronkelijke kap uit 1954, rechts de in 1973 gerealiseerde platte dakconstructie.

Foto van de schade op 3 april 1973 na de storm.

Stormschade aan de linkerzijde van de voorgevel.

Voorgevel en linker zijgevel.

Rechter zijgevel.

Achtergevel.

Linker zijgevel.

Detail voorgevel met garagedeuren.

Detail achtergevel woning op de begane grond met trap naar de tuin.

Eén van de portieken.

Souterrain met oorspronkelijke indeling en elementen.

Voorbeeld van een oorspronkelijke interieurindeling.